

A VIZUÁLISKOMMUNIKÁCIÓ-KÉPESSÉGELEMEK VIZSGÁLATA SZEMMOZGÁSELEMZÉS MÓDSZERÉVEL

Simon Tünde *, Steklács János **, Kárpáti Andrea ***

* SZTE Neveléstudományi Doktori Iskola

** Kecskeméti Főiskola Tanítóképző Főiskolai Kar

*** ELTE TTK Tudománykommunikáció Központ

Kulcsszavak: vizuális kommunikáció; diagnosztikus mérés; szemmozgáselemzés-vizsgálat

A 20. század végén bekövetkezett „képi fordulat” (iconic turn, Moxey, 2008) a verbalitással szemben előtérbe helyezte a vizuális befogadás, megismerés és kommunikáció műveleteit. A vizuális nevelésben az esztétikai értékek közvetítése és a kreativitásfejlesztés hagyományos feladatai mellett egyre nagyobb hangsúlyt kap a képek értelmezése, a képi gondolkodás (vizualizáció) és a jelek, ábrák, köznapi és tudományos képi megjelenítések elemzése (Horányi, 2003; Bodóczy 2009; Kárpáti és Gaul, 2013). A vizuális kommunikáció képességei a digitális kultúra napi használata révén az élő köznyelv részévé váltak. A digitális kifejező eszközök széleskörű használata lehetőséget ad a képi kommunikáció kompetencia alapú, online tesztkörnyezetben megvalósított mérésére (Waters és Pommerich, 2007; Wang, 2010).

Egy, a vizuális képességrendszer értékelésével foglalkozó kutatás (Kárpáti és Gaul, 2011) folytatásaként online tesztfeladatokat dolgoztunk ki a vizuális kommunikáció képességcsoportjának diagnosztikus mérésére, 4-6. osztályosoknak. A méréshez készített feladatok illeszkednek a vizuális kommunikáció témaköreihez, a képességrendszerhez, a kognitív pszichológia eredményeihez, a korosztály sajátosságaihoz és a digitális környezet lehetőségeihez (Waters és Pommerich, 2007). 2013 őszén próbamérést végeztünk, melyben a kifejlesztett mérőeszközt online és papír alapú tesztek formájában próbáltuk ki (49 feladat, 203 tanulóval). A mérés során a nem jól működő vagy a nem egyértelmű, illetve az iskolai gyakorlatban szokatlan elemeket tartalmazó hatodikosoknak készült feladatokat szemmozgáskövetővel (eye-tracking módszerrel) vizsgáltuk. A vizsgálat célja a feladatok és tesztek fejlesztése mellett a diákok képolvasási stratégiájának dokumentálása és annak feltárása, hogy van-e, és milyen kapcsolat van az IKT-műveltség és vizuális kommunikáció befogadói jellegű képességei között. Előadásunkban a tesztfejlesztés aktuális fázisáról, az eye-tracking vizsgálat eredményeiről számolunk be.